

1^ο μάθημα: Η σημασία της Γαλλικής Επανάστασης

1) Για ποιους λόγους η Γαλλική Επανάσταση αποτελεί ορόσημο για την Παγκόσμια Ιστορία;

1. Ίσα πολιτικά δικαιώματα για όλους, με βάση Σύνταγμα και Νόμους.
2. Διάκριση των εξουσιών: νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική.
3. Η εξουσία πηγάζει από το λαό, ξεπερνιέται η κληρονομική βασιλεία.
4. Κάθε λαός δικαιούται να έχει ένα (εθνικό) κράτος και να το υπερασπίζεται.
5. Ατομικά δικαιώματα: ελευθερία, ανεξιθρησκεία, ελευθεροτυπία, δημόσια εκπαίδευση.
6. Ο Τύπος εκφράζει την κοινή γνώμη.

2) Πώς συνέβαλε η Γαλλική Επανάσταση στη διαμόρφωση του σύγχρονου κόμου;

1. Ήταν κοινωνική επανάσταση: επηρέασε πολλές επαναστάσεις και κινήματα σε όλο τον κόσμο.
2. Έδωσε ελπίδα στους υπόδουλους λαούς για ελευθερία.
3. Κινητοποίησε τους υπόδουλους Έλληνες να διεκδικήσουν την ελευθερία τους.

2^ο μάθημα: το Ανατολικό ζήτημα

1) Ποιο πρόβλημα ονομάστηκε «Ανατολικό Ζήτημα» και ποια ήταν η σημασία του;

Ανατολικό ζήτημα ονομάστηκε ο ανταγωνισμός των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων για να πάρουν υπό την επιρροή τους τα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που φαινόταν ότι επρόκειτο να διαλυθεί στα τέλη 18^{ου} – αρχές 19^{ου} αιώνα.

Κυρίως ενεπλάκησαν η Ρωσία (πάντα επιθυμούσε θαλάσσια πρόσβαση στη Μεσόγειο, βγαίνει στον Εύξεινο Πόντο από το 1774) και η Αγγλία (επιθυμούσε να συγκρατήσει τη Ρωσία).

2) Με ποιους τρόπους προσπάθησαν οι Μεγάλες Δυνάμεις να εκσυγχρονίσουν την Οθωμανική Αυτοκρατορία;

α. Αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας μετά την ήττα των Τούρκων σε πόλεμο με τους Αιγυπτίους (1839)

β. Διάταγμα (Χάτι Χουμαγιούν) 1856: ο σουλτάνος αναγνωρίζει σε όλους τους υπόδουλους λαούς του κράτους του

- δικαίωμα ελεύθερης λατρείας
- πρόσβαση σε δημόσια αξιώματα
- αναλογική φορολόγηση

3) Πώς εμπλέκονται οι Έλληνες στο Ανατολικό Ζήτημα;

Κάθε κρίση του Ανατολικού ζητήματος δημιουργούσε στους Έλληνες ελπίδες ελευθερίας.

Ιδίως στις ένοπλες συρράξεις δημιουργούνταν προϋποθέσεις για απελευθέρωση.

3^ο μάθημα: Ιστορικό διάγραμμα της επανάστασης

1) Ποια η δράση της Φιλικής Εταιρείας;

Οργανώνεται από τη Φιλική εταιρεία. Ξεκινά στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες με κίνημα του Αλ. Υψηλάντη και, παρόλο που απέτυχε, λειτούργησε ως αντιπερισπασμός.

2) Σε ποια έκταση ξεσπά η Επανάσταση;

Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, νησιά και ηπειρωτική Ελλάδα. Δεν εκδηλώθηκε εκεί όπου οι Τούρκοι είχαν ισχυρό στρατό.

3) Ποια τα πολεμικά γεγονότα του 1^{ου} έτους της Επανάστασης;

- Στο επίκεντρο η Τριπολιτσά, διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο. Οι Έλληνες την πολιορκούν, οι Τούρκοι στέλνουν δυο στρατιές να την ενισχύσουν, η μία δεν έφτασε ποτέ.
- Κατάκτηση της Τρίπολης. Ελευθερώθηκε η Πελοπόννησος. Αργότερα οι ΗΠΑ αναγνώρισαν ελληνικό κράτος.

4) Ποια τα πολεμικά γεγονότα του 2^{ου} έτους της Επανάστασης;

- της Χίου από τους Τούρκους.
- Καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη στα Δερβενάκια.

5) Πώς συμμετέχουν οι Αιγύπτιοι στο πλευρό των Τούρκων;

- 1824: Αιγυπτιακός στρατός και στόλος στην Κρήτη και στην Κάσο.
- Επιτυχία των Ελλήνων στη Ναυμαχία του Γέροντα. Καταστροφή των Ψαρών.

6) Ποιες επιχειρήσεις οδήγησαν στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου;

- 1825: Απόβαση Αιγυπτίων στην Πελοπόννησο. Τούρκοι στη Στερεά Ελλάδα.
- 1826: Πολιορκία και καταστροφή του Μεσολογγίου.
- 1827: ήττα των Ελλήνων στον Ανάλατο Αττικής.
- Άγγλοι, Γάλλοι και Ρώσοι νικούν Τούρκους και Αιγυπτίους στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου – τέλος Επανάστασης – συμφωνήθηκε η ανεξαρτησία των Ελλήνων.

4^ο μάθημα: η διακυβέρνηση του κράτους από τον Καποδίστρια

1) Πότε και κάτω από ποιες συνθήκες ανέλαβε τη διακυβέρνηση του κράτους ο Ι. Καποδίστριας;

- 1828: Κιουταχής (Τούρκοι) στη Στερεά Ελλάδα, Ιμπραήμ (Αιγύπτιοι) στην Πελοπόννησο). Αναλαμβάνει έκτακτες εξουσίες. Κυβερνά με τη βοήθεια του Πανελληνίου (γνωμοδοτικό όργανο).

2) Ποιες ήταν οι ενέργειές του στην Οικονομία και την Παιδεία;

- Οικονομία: τα εθνικά κτήματα είναι υποθηκευμένα, δάνεια δεν μπορούν να συναφθούν, φόροι δεν μπορούν να εισπραχθούν, δεν υπάρχει νόμισμα. Καταφέρνει να ιδρύσει Τράπεζα και κόβει νόμισμα, το «Φοίνικα».
- Παιδεία: πολλά σχολεία, φημισμένο το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, που προοριζόταν για τα ορφανά παιδιά του Αγώνα.

3) Πώς προσπάθησε ο Καποδίστριας να εμπεδώσει το αίσθημα ασφάλειας στο λαό (δικαιοσύνη και στρατός);

- Δικαιοσύνη: Ειρηνοδικεία σε κάθε κωμόπολη, Πρωτοδικεία στις πρωτεύουσες Νομών.
- Εθνική Άμυνα: ιδρύει τη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, οργανώνει τακτικό στρατό.
- Ρυθμίζει το βαθμό ανεξαρτησίας και το θέμα των συνόρων του κράτους.

4) Ποιοι λόγοι οδήγησαν στη δολοφονία του Καποδίστρια;

1. κυβέρνησε συγκεντρωτικά και αυταρχικά
2. στέρησε σε πολλούς την ευκαιρία να κυβερνήσουν
3. τον αντιμάχονταν η αντιπολίτευση και οι Μεγάλες Δυνάμεις

5^ο μάθημα: Μακεδονικό ζήτημα (περιληπτικά)

1870: ανεξαρτητοποιείται η βουλγαρική εκκλησία από το πατριαρχείο, ονομάζεται «Εξαρχία». Απαιτεί την πίστη ιερέων, δασκάλων και πολιτών της Μακεδονίας.

1897: Ελληνοτουρκικός πόλεμος, συντριπτική ήττα των Ελλήνων.

Οι Βούλγαροι στέλνουν διαρκώς στρατεύματα στην τουρκοκρατούμενη Μακεδονία και τρομοκρατούν τους ντόπιους πληθυσμούς. . Στόχος τους ήταν να προκαλέσουν την αυτονομία της περιοχής και να την ενσωματώσουν αργότερα στο Βουλγαρικό κράτος.

1904: η Ελληνική αντίδραση.

Η Ελλάδα στέλνει Έλληνες αξιωματικούς σε μυστικές αποστολές στην κατεχόμενη Μακεδονία. Έως το 1908 οργανώνουν ένοπλα σώματα και καταδιώκουν του Βούλγαρους.

Συντονιστής ο υποπρόξενος της Ελλάδας στο Μοναστήρι Ίων Δραγούμης.

Σημαντικές μορφές του ένοπλου αγώνα: ο Μητροπολίτης Καστοριάς Γερμανός Καραβαγγέλης με οπλαρχηγούς της περιοχής του, ο Παύλος Μελάς, που οργάνωσε την ελληνική αντίσταση και σκοτώθηκε ηρωικά.

Το 1908 ο Μακεδονικός Αγώνας ολοκληρώθηκε με επιτυχία, καθώς απομακρύνθηκε ο βουλγαρικός κίνδυνος.

6^ο μάθημα: Βιομηχανική Επανάσταση (περιληπτικά)

Τέλη 18^{ου} αιώνα: η αγροτική παραγωγή σταδιακά εκμηχανίζεται με επίκεντρο τη Μεγάλη Βρετανία.

Χρήση του άνθρακα, ατμομηχανή του Βατ, μηχανές στη μεταλλουργία και στην κλωστοϋφαντουργία.

Μεταφορές: ατμομηχανή και τρένο, ατμόπλοιο, δίκτυο καναλιών για την κίνηση των ατμόπλοιων. Άνθιση των μεταφορών και του εμπορίου.

Σταδιακή επέκταση της Βιομηχανικής Επανάστασης σε άλλες χώρες.

7^ο μάθημα: Βαλκανική αντιπαλότητα

1) Ποιες ήταν οι σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων στις αρχές του 20^{ου} αιώνα;

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα Έλληνες και Τούρκοι είναι πάντα αντίπαλοι. Ωστόσο υπάρχουν και πολλοί δρόμοι επικοινωνίας:

- πολλοί Έλληνες διαπρέπουν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία
- εκεί βρίσκεται η έδρα του Πατριαρχείου
- πολλοί πίστευαν ότι μπορούσαν οι Έλληνες να κυριαρχήσουν στους Τούρκους χωρίς πόλεμο

2) Πώς κλιμακώνεται η αντιπαλότητα Ελλήνων και Βουλγάρων την ίδια περίοδο;

Οι Έλληνες είχαν την αίσθηση ότι υπερείχαν των άλλων λαών της Βαλκανικής.

Οι Βούλγαροι, όμως, αμφισβητούσαν τον ηγετικό ρόλο των Ελλήνων: διεκδικούσαν εδάφη, ενίσχυσαν την εθνική τους συνείδηση, πρόβαλαν τον πολιτισμό τους.

Για τους Έλληνες οι Βούλγαροι ήταν πλέον ο μεγάλος κίνδυνος.

3) Ποια η θέση των υπόλοιπων Βαλκανικών λαών στο πλαίσιο της Βαλκανικής αντιπαλότητας;

- οι Ρουμάνοι δε διεκδικούσαν ελληνικά εδάφη, αλλά ελληνικοί (Κουτσόβλαχοι) πληθυσμοί ζούσαν στη Ρουμανία
- οι Σέρβοι είχαν βλέψεις στη Μακεδονία, αλλά καλές σχέσεις με τους Έλληνες και αντιπαλότητα με τους Βουλγάρους
- έξαρση παρουσίασε και ο αλβανικός εθνικισμός, που ήταν συνδεδεμένος με το ελληνικό στοιχείο

8^ο μάθημα: Οι Βαλκανικοί πόλεμοι

1) Εξηγήστε τον όρο «Βαλκανικοί πόλεμοι»

Βαλκανικοί πόλεμοι: είναι δυο συγκρούσεις του 1912 – 1913, με Έλληνες, Βούλγαρους, Σέρβους και Μαυροβούνιους εναντίον των Τούρκων στον Α΄, Έλληνες και Σέρβους εναντίον των Βουλγάρων στον Β΄.

2) Πώς καλλιεργήθηκε η Βαλκανική συμμαχία εναντίον της Τουρκίας;

- οι λαοί αυτοί διεκδικούσαν ανεξαρτησία από τους Τούρκους
- μεγάλος κίνδυνος ήταν για τους λαούς αυτούς οι Νεότουρκοι
- οι κοινοί στόχοι και η κοινή απειλή οδήγησε σε συνεργασία
- Αγγλία και Γαλλία επίσης ήθελαν τη διάσπαση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

3) Τι προέβλεπε η Συνθήκη του Λονδίνου για τον Α΄ Βαλκανικό πόλεμο και πώς εξελίχθηκε ο Β΄ Βαλκανικός πόλεμος;

- η Τουρκία έχασε όλα τα Ευρωπαϊκά εδάφη δυτικά της γραμμής Αίνου – Μηδείας εκτός της Αλβανίας
- η διανομή των εδαφών δεν έγινε με σαφήνεια / Έλληνες και Σέρβοι συνασπίστηκαν εναντίον των Βουλγάρων
- οι Βούλγαροι επιτέθηκαν πρώτοι αλλά ηττήθηκαν / στα εδάφη της εισέβαλαν και οι Ρουμάνοι και οι Τούρκοι

4) Τι προέβλεπε η Συνθήκη του Βουκουρεστίου για το Β΄ Βαλκανικό πόλεμο;

- καθόρισε το εδαφικό καθεστώς στη Βαλκανική
- η Ελλάδα διπλασίασε τα εδάφη της / κερδισμένοι και οι Σέρβοι
- χαμένες Βουλγαρία και Τουρκία
- ιδρύθηκε η Αλβανία

5) Ποιες ήταν οι επιπτώσεις των Βαλκανικών πολέμων;

- διατηρήθηκε κλίμα καχυποψίας μεταξύ των Βαλκανικών λαών
- πολλοί προετοιμάζονταν για νέο πόλεμο
- Τουρκία και Βουλγαρία συμάχησαν με τις Κεντρικές Δυνάμεις (Γερμανία και Αυστροουγγαρία)
- Ελλάδα, Ρουμανία και Σερβία συμάχησαν με Αντάντ (Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία, Ρωσία)
- ξένες δυνάμεις βρήκαν ευκαιρία να παρεμβαίνουν στη Βαλκανική

9^ο μάθημα: Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος (περιληπτικά)

Ξέσπασε το 1914 / αφορμή η δολοφονία του διαδόχου της Αυστροουγγαρίας στο Σεράγεβο

Αίτια: ανταγωνισμός αγορών, αναζήτηση πρώτων υλών, επεκτατική πολιτική και αποικιοκρατία, αντίληψη ότι ο πόλεμος θα λύσει τα προβλήματα.

Τρία μέτωπα:

- Δυτικό: από τη Μάγχη έως την Ελβετία
- Ανατολικό: Ρωσία
- Βαλκανικό

10^ο μάθημα: Εθνικός διχασμός στην Ελλάδα

1) Ποιες ήταν οι αιτίες του Εθνικού διχασμού;

- διαφορά εκτιμήσεων ανάμεσα σε βασιλιά Κωνσταντίνο και πρωθυπουργό Βενιζέλο
- ο Βενιζέλος θέλει να πολεμήσει η Ελλάδα στο πλευρό της Αντάντ / ο Κωνσταντίνος υποστήριζε ουδετερότητα, που ευνοούσε τις Κεντρικές δυνάμεις
- ο Βενιζέλος θεωρούσε ότι ο πόλεμος ευνοούσε τις ελληνικές διεκδικήσεις στην Τουρκία

2) Πώς κορυφώνεται ο διχασμός και πώς μπαίνει η Ελλάδα στον πόλεμο;

- παραίτηση Βενιζέλου, νίκη στις εκλογές και νέα κυβέρνηση Βενιζέλου
- επίθεση Βουλγάρων στη Σερβία
- παραίτηση Βενιζέλου / σχηματίζει κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη / η Ελλάδα διχάζεται / βασιλιάς Κωνσταντίνος στην Αθήνα / πρωθυπουργός Βενιζέλος στη Θεσσαλονίκη
- Γερμανοί και Βούλγαροι εισβάλουν στη Μακεδονία / η Ελλάδα συμμετέχει αναγκαστικά στον πόλεμο / η Αντάντ υποχρεώνει το βασιλιά να φύγει από την Ελλάδα

11^ο μάθημα: Ο Μικρασιατικός Πόλεμος (περιληπτικά)

- Οι Συνθήκες που έληξαν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έδωσαν το δικαίωμα στον ελληνικό στρατό να αποβιβαστεί στην περιοχή της Σμύρνης το 1919
- οι Έλληνες της περιοχής ενθουσιάστηκαν, οι Τούρκοι εξοργίστηκαν
- ηγέτης των Τούρκων ήταν ο Μουσταφά πασά Κεμάλ (Ατατούρκ)
- σταδιακά Ιταλοί και Γάλλοι ενισχύουν τους Τούρκους
- προέλαση του ελληνικού στρατού έως τα βόρεια της Μικράς Ασίας μέχρι το καλοκαίρι του 1922
- αντεπίθεση του τουρκικού στρατού και καταστροφή του Μικρασιατικού Ελληνισμού

12^ο μάθημα: Η Συνθήκη της Λωζάνης / Ένας απολογισμός

1) Τι προέβλεπε η Συνθήκη της Λωζάνης;

- Η Ελλάδα κράτησε τη Δυτική Θράκη και τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου πλην Ίμβρου και Τενέδου, αλλά παραιτήθηκε από άλλες αξιώσεις στη μικρά Ασία

2) Υπό ποιες συνθήκες πραγματοποιήθηκε η ανταλλαγή των πληθυσμών;

- 1.000.000 Έλληνες μετακινήθηκαν υποχρεωτικά από τη Μικρά Ασία προς την Ελλάδα, 400.000 μουσουλμάνοι ακολούθησαν αντίστροφη πορεία. Εξαιρέθηκαν οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, Ίμβρου και Τενέδου και οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης

3) Ποιες ήταν οι συνέπειες του Μικρασιατικού πολέμου;

- τερματίστηκε εντελώς η Μεγάλη Ιδέα,
- προκάλεσε τον ξεριζωμό από προαιώνιες πατρίδες,
- προκάλεσε πολιτική ένταση στην Ελλάδα,
- τραυμάτισε την ιστορική μνήμη

4) Ποιες ήταν οι σχέσεις Ελλάδας – Τουρκίας μετά τη Μικρασιατική καταστροφή;

- η ελληνοτουρκική αντιπαράθεση κορυφώθηκε
- προσπάθεια προσέγγισης έγινε με πρωτοβουλία του Κεμάλ και του Βενιζέλου
- εκσυγχρονίστηκε το τουρκικό κράτος: κατάλυση του σουλτανικού καθεστώτος, τέλος της θεοκρατίας, λατινικό αλφάβητο
- ο Κεμαλισμός κυρίαρχη ιδεολογία στην Τουρκία
- ο Βενιζελισμός κυριαρχεί στην Ελλάδα / με δημοψήφισμα αποφασίστηκε αβασίλευτη δημοκρατία.

13^ο μάθημα: Οικονομική Κρίση

1) Πώς εκδηλώθηκε η οικονομική κρίση του 1929;

- 29 Οκτωβρίου 1929 – κατάρρευση Χρηματιστηρίου Ν.Υόρκης
- ο δείκτης Ντάου Τζόουνς έχασε 11% της αξίας του
- πτώση μετοχών και κατάρρευση (κραχ) έως το 1932

2) Ποιες ήταν οι συνέπειες για τις ΗΠΑ;

- καθίζηση βιομηχανικής παραγωγής
- πτώση τιμών
- καταστροφή πρωτογενούς τομέα
- ανεργία
- απουσία κράτους προνοίας

3) Ποιες ήταν οι παγκόσμιες συνέπειες της οικονομικής κρίσης;

- μέτρα οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα από τις χώρες με ελεύθερη οικονομία
- κλονίστηκε η πίστη σε ένα κόσμο ευημερίας
- γιγαντώθηκαν οι θεωρίες της «πυγμής»

14^ο μάθημα: Πολιτική κρίση - Η ανάπτυξη των φασιστικών καθεστώτων

1) Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά των φασιστικών καθεστώτων;

- ανελεύθερα καθεστώτα, Ιταλία (Μουσολίνι), Γερμανία (Χίτλερ)
- εχθρεύονται τη Δημοκρατία, την ελευθερία, την ανοχή, τον ορθό λόγο
- μισούσαν τις διαφορετικές ιδέες, θεοποιούσαν τους ηγέτες τους, λαϊκισμός

2) Ποιες είναι οι αιτίες για την άνοδο του Φασισμού;

- αποτυχία του οικονομικού και πολιτικού φιλελευθερισμού
- κρίση του 1929 – 1932
- η καλλιέργεια του «μύθου του ήρωα» από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

3) Ποιες είναι οι συνέπειες του Φασισμού;

- υποστηρίχτηκε από όλες τις κοινωνικές τάξεις
- ισοπέδωσε κάθε διαφορετική άποψη
- εκμηδένισε τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διαφορετικότητα, την ανοχή, την πρόοδο

15^ο μάθημα: Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος – Ένας απολογισμός

1) Ποιες ήταν οι άμεσες συνέπειες του Β΄ Π.Π.;

- τεράστιες απώλειες (έως και 20% σε κάποιες χώρες) σε ανθρώπινες ζωές
- ηθική κατάπτωση
- συστηματική εξόντωση σε στρατόπεδα συγκέντρωσης
- χρήση πυρηνικών όπλων

2) Ποιες ήταν οι έμμεσες συνέπειες του Β΄ Π.Π.;

- τεράστια παραγωγή προϊόντων πολέμου
- επιστημονική έρευνα πάνω στα όπλα
- μαζική συμμετοχή γυναικών στην παραγωγή

3) Ποια ήταν τα συνολικά συμπεράσματα για τον Β΄ Π.Π.;

- οικονομικό πλήγμα για όλες τις χώρες, πτώση της παραγωγής
- ερειπωμένες πόλεις, χωριά, υποδομές
- κατεστραμμένα εργοστάσια, συγκοινωνίες, επικοινωνίες, ύδρευση, άρδευση
- καταστροφή μνημείων πολιτισμού
- ηθική φθορά

16^ο μάθημα: Η Ελλάδα στον πόλεμο

- 1) Μέσα από ποια γεγονότα εκτυλίχθηκε ο ελληνοϊταλικός πόλεμος;
  - 28 Οκτωβρίου 1940 - ΟΧΙ
  - εισβολή Ιταλών – άμεση απάντηση των Ελλήνων
  - τέλη Νοεμβρίου οι Ιταλοί έχουν απωθηθεί – οι Έλληνες προελαύνουν στην Αλβανία
  - Μάρτιο 1941 εαρινή αντεπίθεση των Ιταλών – αποκρούεται με επιβλητική ελληνική ήττα

- 2) Πώς εκδηλώθηκε η γερμανική εισβολή στην Ελλάδα;
  - εκδηλώθηκε τον Απρίλιο του 1941 – το ελληνικό μέτωπο καταρρέει
  - 27 Απριλίου 1941 καταλαμβάνεται η Αθήνα
  - ηρωική αντίσταση στην Κρήτη, τελικά όμως η μεγαλόνησος υποκύπτει
  - η ελληνική κυβέρνηση καταφεύγει στην Αίγυπτο

- 3) Σε ποια έκταση εκδηλώθηκε η επαναστατική δράση στην κατεχόμενη χώρα;
  - από τον Απρίλιο 1941 κατοχή Γερμανών – Ιταλών – Βουλγάρων
  - 1941 – 1942 τρεις αντιστασιακές οργανώσεις: ΕΑΜ/Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο, ΕΔΕΣ/Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Στρατός, ΕΚΚΑ/Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση
  - αντιστασιακές ενέργειες από τη μια, αντίποινα από την άλλη
  - συχνά οι οργανώσεις συγκρούονταν μεταξύ τους
  - άλλοτε συνεργάζονταν, όπως στην ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου
  - 1944 τρεις κυβερνήσεις: «κατοχική», «εξόριστη», «του βουνού»
  - 18 Οκτωβρίου 1944 απελευθέρωση και κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου

- 4) Για ποιους λόγους και με ποια κατάληξη ξέσπασε ο εμφύλιος πόλεμος των ετών 1946 - 1949;
  - αφετηρία: Δεκεμβριανά, Συμφωνία της Βάρκιζας (αφοπλισμός ανταρτών, εθνικός στρατός, αποπομπή δωσιλόγων, αποκατάσταση δημοκρατίας, δημοψήφισμα για το βασιλιά)
  - επιρροή της Βρετανίας στην Ελλάδα και εμπλοκή των Βρετανικών ενόπλων δυνάμεων

- κυβερνητικές δυνάμεις πολέμου εναντίον ανταρτών
- επίκεντρο ο Γράμος και το Βίτσι – ήττα των ανταρτών
- απολογισμός εμφυλίου: 50000 νεκροί, 80000 πρόσφυγες, 700000 ξεσπιτωμένοι

17^ο μάθημα: Η Μεταπολεμική εποχή (περιληπτικά)

Η Μεταπολεμική Ελλάδα:

α) Ελπίδες, διάψευση και αυτοπαγίδευση (1945 – 1967)

β) Στρατιωτική δικτατορία (1967 – 1974)

γ) Μεταπολίτευση (1974 – 1989)

Προβλήματα και Ελπίδες:

α) Η Ευρώπη σήμερα – Η Ευρωπαϊκή Ένωση

β) Προβλήματα που ζητούν λύση

- Υπερπληθυσμός

- Ανισότητα πλούτου

- Η προσφυγιά

- Ξενοφοβία, ρατσισμός, βία

- Επιδημικά νοσήματα – Ναρκωτικά

- Ρύπανση του περιβάλλοντος

γ) Ελπίδες – Ο Ο.Η.Ε.